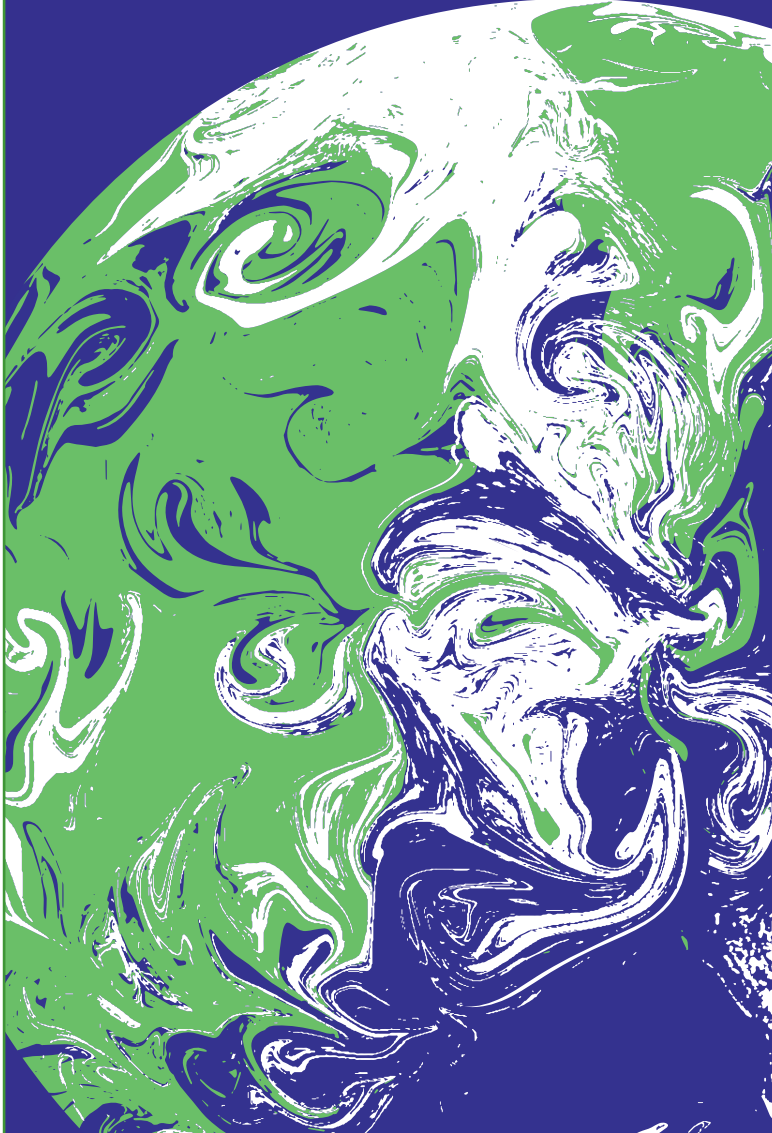

GLASGOW İKLİM PAKTI

GLASGOW İKLİM PAKTI

Mart 2022

İÇİNDEKİLER

Giriş	4
Glasgow İklim Paktı	6
I. Bilim ve Aciliyet	7
II. Uyum Finansmanı	9
III. Azaltma	10
IV. Azaltma ve uyum için finans, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme	13
V. Kayıp ve Hasar	17
VI. Uygulama	19
VII. İş Birliği	22
Ekler	24
Ek. 1	24
Ek. 2	26

GİRİŞ

Kasım 2021 tarihinde İskoçya'nın Glasgow kentinde gerçekleşen 26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) Taraflar Konferansı'nın (COP26) sonuç metni olan "Glasgow İklim Paktı" TEMA Vakfı tarafından Türkçeleştirildi.

Paris İklim Anlaşması'nın 2015'te imzalanmasının ardından bugüne kadar kaydedilen gelişmelerin değerlendirildiği ilk zirve olan COP26'da, Paris İklim Anlaşması Kurallar Kitabı'na son şeklinin verilmesi amaçlanmıştır. Kömürden kademeli çıkışı ve kayıp-hasar fonu gibi tartışmalı ancak önemli birçok konunun sonuçlandırılmasının da planlandığı Zirve, Sivil Toplum Kuruluşları açısından iklim eylemine yönelik beklentileri tam olarak karşılamamış olsa da, Türkiye ve Dünya açısından önemli kazanımlarla tamamlandı.

Zirve'de, Hindistan'ın kömürden çıkışı yerine "azaltım" talebinin kabul görmesi, kömürle ilgili beklentileri karşılamadı. Ancak kömüre dair bu zamana kadar somut bir stratejinin geliştirilmediği toplantılar göz önünde bulundurulduğunda, "kademeli azaltım" kararı önemli bir adım oldu. Glasgow'a katılmaması beklenen Hindistan'ın, 2070 net sıfır taahhüdü vermesi ve dünyadaki sera gazı salımında en büyük paya sahip iki ülke olan Çin ve ABD arasında imzalanan iklim anlaşması, iklim eyleminin geleceği açısından Zirve'deki önemli adımlardandı.

Mevcut orman alanlarının korunması ve 2030 yılına kadar artırılması ile arazi tahribatını durdurmayı taahhüt eden Glasgow Orman Bildirgesi, aralarında Türkiye'nin de olduğu 100'den fazla ülke tarafından imzalandı. Ülkelerin küresel sıcaklık artışını yüzyıl sonuna kadar 2°C yerine 1,5°C'de tutma üzerine anlaşmaya varması önemli bir adım oldu. Ülkeler bu gelişmeyle, 2°C senaryosunu rafa kaldırarak küresel ortalama sıcaklıklarının Sanayi Devrimi ortalama

sıcaklıklarına göre en fazla 1,5°C'nin üstünde olması için ellerinden geleni yapacak.

Diğer yandan dünyada sera gazı emisyonlarında net sıfır taahhüdü veren 135 ülkeden 66'sı bu taahhütlerini yasayla bağladı. Türkiye'nin de aralarında olduğu 69 ülke ise net sıfır taahhütlerini sadece sözlü olarak bildirdi veya henüz yasal olarak bağlamadı¹. Türkiye'nin bu aşamada iklim yasasıyla sözlü taahhüdünü yazılı hale getirmesi ve bütüncül bir planlamayla net sıfır hedefi için gerekli adımları atması bekleniyor. Ülkelerin sunduğu mevcut net sıfır taahhütleri ile dünya 2,7°C ısınma yolunda ilerlerken, tüm karbon nötr taahhütleri için hızlı adımlar atılırsa gezegenin en iyi ihtimalle 2,2°C ısınma yolunda ilerlemesi tahmin ediliyor². Bu kapsamda 2030 yılına kadar beklemek yerine, bir an önce eyleme geçilmesi ve bu doğrultuda Ulusal Katkı Beyanları'nın güncellenmesi gerekiyor.

Gelinen noktada, "insanlık için kırmızı alarm" durumunu karşılamasa da iklim eylemine dair önemli referans metinler olan Glasgow İklim Paktı ve Glasgow Orman ve Arazi Kullanımı Bildirgesi'nin çeviri metinlerini paylaşıyoruz. Sivil toplum için birer referans kaynak olacağına inandığımız bu metinler ışığında, iklim afetlerinin katlanarak artmasından dolayı, iklim değişikliği azaltım ve uyum taahhütlerinin COP toplantılarıyla sınırlı kalmaması gerektiğini savunuyoruz. İklim eyleminin genişleyen bir tabana yayılmasını ve ekolojik krizlere karşı kapsayıcı ve etkin çözümler geliştirilmesini umut ediyoruz.

TEMA Vakfı

¹ <https://www.statista.com/chart/26053/countries-with-laws-policy-documents-or-timed-pledges-for-carbon-neutrality/>

² <https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2021>

GLASGOW İKLİM PAKTI

Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı; *Paris Anlaşması'nın* 2. maddesini hatırlatır, 3/CMA.1 ve 1/CMA.2 sayılı kararları hatırlatır, -/CP.26¹ sayılı karara dikkat çeker.

Sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğu ortadan kaldırma çabaları bağlamında iklim eylemini güçlendirmek için iklim değişikliğini ele almada ve bölgesel ve uluslararası iş birliğini teşvik etmede çok taraflılığın rolünü tanıır.

2019 koronavirüs salgınının yıkıcı etkilerini ve sürdürülebilir, kendini çabuk toparlayan ve kapsayıcı bir küresel iyileşmenin sağlanmasının önemini kabul ederek, özellikle gelişmekte olan Taraf ülkelerle dayanışma gösterir.

Ayrıca, iklim değişikliğinin insanlığın ortak birendişesi olduğunu kabul eder. Taraflar, iklim değişikliğini ele almak için harekete geçerken insan hakları, sağlık hakkı, yerli halkların, yerel toplulukların, göçmenlerin, çocukların, engellilerin ve hassas durumdaki kişilerin hakları ve gelişme hakkı ile cinsiyet eşitliği, kadınların güçlendirilmesi ve nesiller arası eşitlik ile ilgili yükümlülüklerini dikkate almalı, organize etmeli ve bunlara riayet etmelidir.

Ormanlar, okyanus ve kriyosfer dâhil olmak üzere tüm ekosistemlerin bütünlüğünün sağlanmasının ve bazı kültürler tarafından Tabiat Ana olarak tanınan biyolojik çeşitliliğin korunmasının önemine dikkat çeker; ayrıca iklim değişikliğini ele almak için harekete geçerken bazı 'iklim adaleti' kavramlarının önemine dikkat çeker.

Glasgow'daki Dünya Liderleri Zirvesi'ne katılan Devlet ve Hükümet Başkanlarına ve açıklanan hedefler ve eylemler ile 2030 yılına kadar sektörel eylemi hızlandırmak için Tarafsız paydaşlarla birlikte çalışmak için verilen taahhütlere teşekkürlerini ifade eder.

Yerli halkların, yerel toplulukların, gençler ve çocuklar da dâhil olmak üzere sivil toplumun iklim değişikliğini ele alma ve iklim değişikliğine yanıt vermedeki önemli rolünü kabul eder. Çok düzeyli ve iş birliğine dayalı eyleme yönelik acil ihtiyacın altını çizer.

I. Bilim ve aciliyet

1. Etkili iklim eylemi ve politika oluşturmak için mevcut en iyi bilimin önemini kabul eder.

2. Çalışma Grubu 1'in Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin Altıncı Değerlendirme Raporu'na² katkısını ve Dünya Meteoroloji Örgütü'nün iklim durumuna ilişkin son küresel ve bölgesel raporlarını memnuniyetle karşılar. Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin gelecek raporlarını 2022'de Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı'na sunmaya davet eder.

3. İnsan faaliyetlerinin bugüne kadar yaklaşık 1,1°C ısınmaya neden olduğuna, etkilerin her bölgede şimdiden hissedilmeye başladığına, Paris Anlaşması'nın 1,5°C sıcaklık hedefine ulaşmaya uygun karbon bütçelerinin artık çok küçük bir paya sahip olduğuna ve hızla tükendiğine dair alarm verir ve endişelerini ifade eder.

4. Eşitliği ve farklı ulusal koşullar ışığında ortak ancak farklı sorumluluklar ve ilgili yetenekleri yansıtacak şekilde uygulanacağını öngören Paris Anlaşması'nın 2. maddesinin 2. fıkrasını hatırlatır.

5. Paris Anlaşması hedeflerinin uygulanmasındaki boşlukları ele almak için bu kritik on yılda azaltma, adaptasyon ve finansmanla ilgili istek ve eylemi artırmanın aciliyetini vurgular.

6. Çalışma Grubu 1'in Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporu'na katkısından elde edilen bulguları, iklim ve hava aşırılıklarının ve bunların insanlar ve doğa üzerindeki olumsuz etkilerinin, artan sıcaklıkların her ilave artışıyla artmaya devam edeceğine ciddi bir ilgiyle dikkat çeker.

¹ Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli, 2021. İklim Değişikliği 2021: Fizik Biliminin Temeli. Çalışma Grubu 1'in Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporuna Katkısı. V Masson-Delmotte, P Zhai, A Pirani, et al. (ed.) Cambridge: Cambridge University Press. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/> adresinden edinilebilir.

² Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli, 2021. İklim Değişikliği 2021: Fizik Biliminin Temeli. Çalışma Grubu 1'in Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporuna Katkısı. V Masson-Delmotte, P Zhai, A Pirani, et al. (ed.) Cambridge: Cambridge University Press. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/> adresinden edinilebilir.

7. Gelişmekte olan Taraf ülkelerin önceliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak uyarlanabilir kapasiteyi artırmak, direnci güçlendirmek ve mevcut en iyi bilim doğrultusunda iklim değişikliğine karşı kırılganlığı azaltmak için finans, kapasite geliştirme ve teknoloji transferi dâhil olmak üzere eylem ve desteği artırmanın aciliyetini vurgular.

8. Uyum eylemleri ve önceliklerinin anlaşılmasını ve uygulanmasını geliştiren, bugüne kadar sunulan uyum tebliğlerini ve ulusal uyum planlarını memnuniyetle karşılar.

9. Tarafları, uyumu yerel, ulusal ve bölgesel planlamaya daha fazla entegre etmeye teşvik eder.

10. Küresel stok sayımına zamanında girdi sağlamak amacıyla henüz yapmamış olan Taraflardan, Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumundan (Kasım 2022) önce 9/CMA.1 kararına uygun olarak uyum tebliğlerini sunmalarını talep eder.

11. Paris Anlaşması'nın etkin bir şekilde uygulanması için uyum konusundaki küresel hedefin önemini kabul eder ve uyum konusundaki küresel hedef üzerine kapsamlı iki yıllık Glasgow-Şarm El-Şeyh çalışma programının başlatılmasını memnuniyetle karşılar.

12. Glasgow-Şarm el-Şeyh çalışma programının uygulanmasının Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın üçüncü oturumundan hemen sonra başlayacağına dikkat çeker.

13. Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'ni Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumunda uyum ihtiyaçlarının değerlendirilmesiyle ilgili olanlar da dâhil olmak üzere Çalışma Grubu 2'nin Altıncı Değerlendirme Raporuna yaptığı katkılardan elde edilen bulguları sunmaya davet

eder. Araştırma grubunu iklim değişikliğinin küresel, bölgesel ve yerel etkilerinin, müdahale seçeneklerinin ve uyum ihtiyaçlarının anlaşılmasını ilerletmeye çağırır.

II. Uyum finansmanı

14. Uyum için mevcut iklim finansmanının, gelişmekte olan Taraf ülkelerde kötüleşen iklim değişikliği etkilerine yanıt vermek için yetersiz kaldığına endişeyle dikkat çeker.

15. Sözleşmeye taraf gelişmiş ülkeler, iklim finansmanı, teknoloji transferi ve uyum için kapasite geliştirme hizmetlerini ulusal uyum planlarının ve uyum iletişimlerinin oluşturulması ve uygulanması da dâhil olmak üzere, küresel bir çabanın parçası olarak gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde acilen ve önemli ölçüde artırmaya ısrarla teşvik eder.

16. Uyum için özel destek sağlanmasında Uyum Fonunun değeri de dâhil olmak üzere, uyum finansmanının yeterliliğinin ve öngörülebilirliğinin önemini kabul eder ve gelişmiş Taraf ülkeleri çok yıllık taahhütleri dikkate almaya davet eder.

17. Önceki çabalara kıyasla önemli bir ilerlemeyi temsil eden Uyum Fonu ve En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu'na yapılan katkılar da dâhil olmak üzere, artan ihtiyaçlara yanıt olarak pek çok gelişmiş ülke Tarafının, gelişmekte olan Taraf ülkelerde uyumu desteklemek için iklim finansmanını artırmaya yönelik son vaatlerini memnuniyetle karşılar.

18. Paris Anlaşması'nın 9. maddesinin 4. fıkrasını hatırlatarak, artırılmış mali kaynakların sağlanmasında azaltma ve adaptasyon arasında bir dengeyi sağlanması bağlamında gelişmiş Taraf ülkeleri, 2025 yılına kadar 2019'da vaat ettikleri düzeylerinden gelişmekte olan Taraf ülkelere uyum için toplu iklim finansmanı tedariklerini en az iki katına çıkarmaya ısrarla çağırır.

19. Çok taraflı kalkınma bankalarına, diğer finans kuruluşlarına ve özel sektöre, iklim planlarını gerçekleştirmek için, özellikle uyum için gereken kaynak ölçeğini sağlamak amacıyla finansman seferberliğini artırma çağrısında bulunur. Tarafları, özel kaynaklardan adaptasyon için finansmanı harekete geçirmek amacıyla yenilikçi yaklaşımları ve araçları keşfetmeye devam etmeye teşvik eder.

III. Azaltma

20. Küresel ortalama sıcaklıktaki artışını sanayi öncesi seviyelerin üstünde, 2°C'nin çok altında tutma yönündeki Paris Anlaşması sıcaklık hedefini yeniden teyit eder ve sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerinde sınırlamaya yönelik çabaları sürdürür.

21. İklim değişikliğinin etkilerinin 1,5°C'lik sıcaklık artışında 2°C'ye kıyasla çok daha düşük olacağını kabul eder ve sıcaklık artışını 1,5°C ile sınırlama çabalarını sürdürmeye gayret eder.

22. 2030 yılına kadar küresel karbondioksit emisyonlarının 2010 düzeyine göre %45 ve yüzyılın ortalarında net sıfıra düşürülmesi ve diğer sera gazlarında da büyük azalmalar yaşanması için küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlamanın küresel sera gazı emisyonlarında hızlı, derin ve sürekli azalmalar gerektirdiğini kabul eder.

23. Bunun, bu kritik on yılda, mevcut en iyi bilimsel bilgi ve hakkaniyet temelinde hızlandırılmış eylem gerektirdiğini de kabul eder. Farklı ulusal koşullar ışığında ve sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğu ortadan kaldırma çabaları bağlamında ortak fakat farklılaştırılmış sorumlulukları ve ilgili yetenekleri yansıtır.

24. Tarafların, ulusal olarak belirlenmiş yeni veya güncellenmiş katkıları, uzun vadeli düşük sera gazı emisyonu geliştirme stratejilerini ve Paris Anlaşması sıcaklık hedefine ulaşılmasına yönelik ilerlemeyi gösteren diğer eylemleri bildirme çabalarını memnuniyetle karşılar.

25. Paris Anlaşması kapsamında ulusal olarak belirlenen katkılara ilişkin sentez raporunun bulgularına³ ciddi ilgiyle dikkat çeker. Buna göre, sunulan tüm ulusal olarak belirlenmiş katkıların uygulanması dikkate alındığında, toplam sera gazı emisyon seviyesinin 2030'da 2010 seviyesinin %13,7 üzerinde olacağı tahmin edilmektedir.

26. Tarafların, Paris Anlaşması'nın 4. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca hızlandırılmış eylem ve yerel azaltma önlemlerinin uygulanması yoluyla emisyonları toplu olarak azaltma çabalarını artırmaları için acil ihtiyacı vurgular.

27. Bu kritik on yılda azaltma hedefini ve uygulamasını acilen büyütmek için bir çalışma programı oluşturmaya karar verir ve Uygulama Yardımcı Organından ve Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumunda, küresel envanteri tamamlayacak şekilde bu konuyla ilgili bir karar taslağı önermesi için Bilimsel ve Teknolojik Danışmanlıktan Sorumlu Yardımcı Organdan talepte bulunur.

28. Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumundan önce, ulusal olarak belirlenmiş yeni veya güncellenmiş katkıları henüz bildirmemiş olan Tarafları, mümkün olan en kısa sürede bunu yapmaya teşvik eder.

29. Paris Anlaşması'nın 3. ve 4. maddesinin 3., 4., 5. ve 11. fıkralarını hatırlatır ve Taraflardan, ulusal olarak belirledikleri katkılarda 2030 hedeflerini farklı ulusal koşulları göz önünde bulundurarak, 2022'nin sonuna kadar Paris Anlaşması sıcaklık hedefine uyum sağlamak için gerektiği şekilde yeniden gözden geçirmelerini ve güçlendirmelerini ister.

30. Ayrıca sekreteryadan, karar 1/CMA.2, fıkra 10'da atıfta bulunulan, Paris Anlaşması kapsamında ulusal olarak belirlenen katkılara ilişkin olan ve Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın her oturumunda kullanıma sunulacak olan sentez raporunu yıllık olarak güncellemesini talep eder.

³Bkz. FCCC/PA/CMA/2021/8/Rev.1 ve https://unfccc.int/sites/default/files/resource/message_to_parties_and_observers_on_ndc_numbers.pdf.

31. Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumundan başlayarak, 2030 öncesi hedef üzerine bakanlar düzeyinde yıllık üst düzey yuvarlak masa toplantısı düzenlemeye karar verir.

32. Henüz bunu yapmamış olan Tarafları, Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumunda, yüzü yılın ortalarına kadar net sıfır emisyonu adil geçişlere yönelik Paris Anlaşması'nın 4. maddesinin 19. fıkrasında atıfta bulunulan farklı ulusal koşullar dikkate alınarak uzun vadeli düşük sera gazı emisyonu geliştirme stratejilerini iletmeye ısrarla çağırır.

33. Tarafları, yukarıdaki 32. fıkrasında atıfta bulunulan stratejileri, uygun olduğu şekilde, mevcut en iyi bilim doğrultusunda düzenli olarak güncellemeye davet eder.

34. Sekreteryadan, Paris Anlaşması'nın 4. maddesinin 19. fıkrasında atıfta bulunulan ve Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın dördüncü oturumunda kullanıma sunulacak olan uzun vadeli düşük sera gazı emisyonu geliştirme stratejileri hakkında bir sentez raporu hazırlamasını talep eder.

35. Ulusal olarak belirlenmiş katkıların uzun vadeli düşük sera gazı emisyonu geliştirme stratejileriyle uyumlu hale getirilmesinin önemine dikkat çeker.

36. Tam bir geçişe yönelik desteğe duyulan ihtiyacı kabul ederek, kesintisiz kömür enerjisinin ve verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının aşamalı olarak kaldırılmasına yönelik çabaların hızlandırılması, temiz enerji üretimi ve enerji verimliliği önlemlerinin yaygınlaştırılmasının hızla artırılması dâhil olmak üzere Tarafları, teknolojilerin geliştirilmesini, yaygınlaştırılmasını ve yerleştirilmesini ve düşük emisyonlu enerji sistemlerine geçiş için politikaların benimsenmesini hızlandırmaya çağırır.

37. Tarafları, metan dâhil olmak üzere karbon dioksit dışı sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar azaltmak için başka eylemleri düşünmeye davet eder.

38. Paris Anlaşması sıcaklık hedefine ulaşmak için biyolojik çeşitliliği koruyarak, sosyal ve çevresel güvenceleri sağlama yoluyla sera gazlarının yutakları ve rezervuarları olarak hareket eden ormanlar ve diğer karasal ve deniz ekosistemleri dahil olmak üzere doğayı ve ekosistemleri korumanın, muhafaza etmenin ve eski haline getirmenin önemini vurgular.

39. Gelişmekte olan Taraf ülkelere yönelik artırılmış desteğin, eylemlerinde daha yüksek isteklere izin vereceğini tanır.

IV. Azaltma ve uyum için finans, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme

40. Sözleşme ve Paris Anlaşması kapsamındaki mevcut yükümlülüklerini devam ettirerek, gelişmekte olan Taraf ülkelere hem etki azaltma (mitigation) hem de uyum (adaptation) konusunda yardımcı olmak ve diğer Tarafları bu desteği gönüllü olarak sağlamaya veya sağlamaya devam etmeye teşvik etmek için Gelişmiş Taraf ülkeleri, finansal kaynaklar, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme dâhil olmak üzere destek sağlamaya ısrarla teşvik eder.

41. Özellikle iklim değişikliğinin artan etkileri ve 2019 koronavirüs salgınının bir sonucu olarak artan borçluluk nedeniyle gelişmekte olan Taraf ülkelerin artan ihtiyaçlarına ilgiyle dikkat çeker.

42. Sözleşme ve Paris Anlaşması'nın uygulanmasına ilişkin gelişmekte olan Taraf ülkelerin ihtiyaçlarının belirlenmesine ilişkin ilk raporu⁴ ve Finans Daimi Komitesi tarafından hazırlanan dördüncü İki Yıllık Değerlendirmesi ve İklim Finansmanı Akışlarına Genel Bakış⁵'i memnuniyetle karşılar.

43. Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için gereken seviyeye ulaşmak amacıyla gelişmekte olan Taraf ülkelere yılda 100 milyar ABD Dolarını aşan önemli ölçüde artan destek dâhil tüm kaynaklardan iklim finansmanının harekete geçirilmesi gerektiğini vurgular.

44. Gelişmiş Taraf ülkelerin, anlamlı azaltım eylemleri ve uygulamada şeffaflık bağlamında 2020 yılına kadar ortaklaşa yılda 100 milyar ABD Doları harekete geçirme hedefinin henüz karşılanmadığına derin üzüntüyle dikkat çeker. Birçok gelişmiş ülke tarafından verilen artan taahhütleri ve İklim Finansmanı Teslim Planı: 100 Milyar ABD Doları tutarındaki Hedefi⁶ ve burada yer alan ortak eylemleri karşılamayı memnuniyetle karşılar.

45. Gelişmiş Taraf ülkeleri, Paris Anlaşması'nın 9. maddesinin 5. fıkrası uyarınca bir sonraki iki yılda bir yapacakları tebliğler yoluyla yukarıdaki 44. fıkrasında atıfta bulunulan taahhütlerine daha fazla açıklık getirmeye çağırır.

46. Gelişmiş Taraf ülkeleri, 100 milyar ABD Doları hedefine acilen ve 2025 yılına kadar tam olarak ulaşmaya çağırır ve taahhütlerinin uygulanmasında şeffaflığın önemini vurgular.

47. Mali Mekanizmanın faaliyet gösteren kuruluşlarını, çok taraflı kalkınma bankalarını ve diğer finans kuruluşlarını iklim eylemine yönelik yatırımları daha da artırmaya çağırır. Hibeler ve diğer son derece imtiyazlı finansman biçimleri de dâhil olmak üzere, küresel olarak tüm kaynaklardan sağlanan iklim finansmanının ölçeğinde ve etkinliğinde sürekli bir artış çağrısında bulunur.

48. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı özellikle savunmasız olan ülkelerin ihtiyaçlarını dikkate almak için ölçeklendirilmiş finansal kaynaklara olan ihtiyacı yeniden vurgular. Bu bağlamda, ilgili çok taraflı kurumları, imtiyazlı mali kaynakların ve özel çekme hakları da dâhil olmak üzere diğer destek biçimlerinin sağlanmasında

ve harekete geçirilmesinde iklim kırılganlıklarının nasıl düşünülmesi gerektiğini değerlendirmeye teşvik eder.

49. İklim finansmanı konusunda yeni bir toplu sayısal hedef üzerinde müzakerelerin başlatılmasını memnuniyetle karşılar ve -/CMA.3⁷ sayılı kararı altında oluşturulan geçici çalışma programını ve burada yer alan eylemlere yapıcı bir şekilde katılmayı dört gözle bekler.

50. Yukarıdaki 49. fıkrasında atıfta bulunulan müzakerelerin, sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğu ortadan kaldırma çabaları ve gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaç ve önceliklerini ve Finans Daimi Komitesi'nin çalışmalarını temel alarak, düşük sera gazı emisyonu ve iklime dayanıklı kalkınmaya yönelik bir yol ile tutarlı finansman akışları sağlama bağlamında iklim değişikliği tehdidine karşı küresel tepkiyi güçlendirme ihtiyacı hakkında bilgilendirilmelerinin önemini altını çizer.

51. Birçok gelişmekte olan ülke Tarafının finansmana erişimde karşılaştığı zorlukları vurgular ve Finansal Mekanizmanın faaliyet gösteren kuruluşları da dâhil olmak üzere, finansmana erişimi artırmaya yönelik daha fazla çabayı teşvik eder.

52. Uygunluk ve imtiyazlı iklim finansmanı biçimlerine erişim konusunda dile getirilen özel endişelere dikkat çeker ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı özellikle savunmasız olan gelişmekte olan Taraf ülkelerin ihtiyaçlarını dikkate alarak, ölçeklendirilmiş mali kaynakların sağlanmasının önemini yeniden vurgular.

53. İlgili finansal destek sağlayıcıları, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı kırılganlığın imtiyazlı finansal kaynakların sağlanmasına ve harekete geçirilmesine nasıl yansıtılabileceğini ve finansmana erişimi nasıl basitleştirip geliştirebileceklerini düşünmeye teşvik eder.

⁶ Bkz. <https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/10/Climate-Finance-Delivery-Plan-1.pdf>.

⁷ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumundaki gündem maddesi 8(e) kapsamında önerilen "İklim finansmanına ilişkin yeni toplu sayısal hedef" başlıklı karar taslağı.

54. Sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun ortadan kaldırılması bağlamında şeffaf ve kapsayıcı bir şekilde düşük sera gazı emisyonu ve iklime dayanıklı kalkınmaya yönelik bir yol ile tutarlı finansman akışları sağlamak için anlayış ve eylemin geliştirilmesinin aciliyetinin altını çizerek.

55. Gelişmiş Taraf ülkelere, çok taraflı kalkınma bankalarına ve diğer finans kuruluşlarına, finansman faaliyetlerini Paris Anlaşması'nın hedefleriyle uyumlu hale getirmelerini hızlandırma çağrısında bulunur.

56. Özellikle Sözleşmenin ve Paris Anlaşması'nın uygulanmasına yönelik kapasite geliştirme faaliyetlerinin tutarlılığının ve koordinasyonunun artırılması ile ilgili olarak kapasite geliştirme konusunda kaydedilen ilerlemeyi kabul eder.

57. Hem mevcut hem de ortaya çıkan kapasite geliştirme boşluklarını ve ihtiyaçlarını belirleme ve ele alma konusunda gelişmekte olan Taraf ülkeleri desteklemeye devam etme ve iklim eylemini ve yanıt verecek çözümleri kolaylaştırma ihtiyacını kabul eder.

58. "İklim Eylemi için COP26 Katalizörü" nün sonuçlarını ve kapasite geliştirme konusunda ileriye dönük adımlar atmak için birçok Tarafın verdiği güçlü taahhütleri memnuniyetle karşılar.

59. Ayrıca, Teknoloji Yürütme Komitesi ile İklim Teknoloji Merkezi ve Ağının 2020 ve 2021⁸ için ortak yıllık raporlarını memnuniyetle karşılar ve iki organı iş birliğini güçlendirmeye davet eder.

60. İnovasyonu hızlandırmak, teşvik etmek ve mümkün kılmak ve Teknoloji Mekanizması için çeşitli kaynaklardan öngörülebilir, sürdürülebilir ve yeterli finansmanın önemi dâhil azaltma ve adaptasyon eyleminin uygulanması için teknoloji geliştirme ve transfer konusunda iş birliği eyleminin güçlendirilmesinin önemini vurgular.

⁸ FCCC/SB/2020/4 and FCCC/SB/2021/5.

V. Kayıp ve hasar⁹

61. İklim değişikliğinin zaten kayıplara ve hasara neden olduğunu, giderek daha fazla neden olacağını ve sıcaklıklar yükseldikçe, iklim ve aşırı hava koşullarından kaynaklanan etkilerin yanı sıra yavaş başlayan olayların, her zamankinden daha büyük bir sosyal, ekonomik ve çevresel tehdit oluşturacağını kabul eder.

62. Ayrıca, yerli halklar ve yerel topluluklar da dâhil olmak üzere yerel, ulusal ve bölgesel düzeyde geniş bir paydaş yelpazesinin iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve zararların önlenmesinde, en aza indirilmesinde ve giderilmesinde önemli rolünü kabul eder.

63. Yaklaşımların uygulanması amacıyla gelişmekte olan Taraf ülkelerinde ve özellikle bu etkilere karşı savunmasız olan taraflarda iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve zararı önlemek, en aza indirmek ve ele almak için finans, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme dâhil olmak üzere uygun şekilde eylem ve desteği artırmanın aciliyetini yineler.

64. Gelişmiş Taraf ülkeleri, Mali Mekanizmanın faaliyet gösteren kuruluşlarını, Birleşmiş Milletler kuruluşlarını ve hükümetler arası kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile özel kaynaklar dâhil olmak üzere diğer ikili ve çok taraflı kuruluşları iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve hasarları ele alan faaliyetler için yükseltmiş ve ek destek sağlamak için teşvik eder.

65. İklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle bağlantılı kayıp ve hasarı önlemeye, en aza indirmeye ve ele almaya yönelik yaklaşımları uygulamak için kapasite geliştirmede talebe dayalı teknik yardımın önemini kabul eder.

66. İklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve hasarı önlemek, en aza indirmek ve ele almak için Santiago ağının kurumsal düzenlemelerini daha da geliştirmek için işlevleri

⁹ İklim Değişikliği Etkileri ile ilişkili Varşova Uluslararası Kayıp ve Hasar Mekanizmasının yönetimine ilişkin tartışmaların bir sonuç vermediği belirtilmektedir; bu, bu konunun daha fazla ele alınmasına engel teşkil etmez.

ve süreci üzerinde anlaşma dâhil daha fazla operasyonel hale getirilmesini memnuniyetle karşılar.

67. Santiago ağına, gelişmekte olan ülkelerde iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve hasarı önlemek, en aza indirmek ve ele almak için ilgili yaklaşımların uygulanması amacıyla teknik yardımı desteklemek yolunda -/CMA.3¹⁰ sayılı kararın 9. fıkrasında belirtilen işlevleri desteklemek üzere fon sağlanacağına karar verir.

68. Ayrıca, Santiago ağı kapsamında teknik yardım için sağlanan fonların yönetimine ilişkin usullerin ve bunların kullanım koşullarının -/CMA.3¹¹ sayılı kararın 10. fıkrasında belirtilen süreç tarafından belirlenmesine karar verir.

69. Ayrıca, -/CMA.3¹² sayılı kararın 10. fıkrası uyarınca belirlenecek Santiago ağı kapsamında çalışmayı kolaylaştırmak için sekreterlik hizmetleri sağlayan kurulun, yukarıdaki 67. fıkrasında atıfta bulunulan fonları yöneteceğine karar verir.

70. Gelişmiş Taraf ülkeleri, Santiago ağının işletilmesi ve yukarıdaki 67. fıkrasında belirtilen teknik yardım sağlanması için fon sağlamaya teşvik eder.

71. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin neden olduğu ihtiyaç ölçeğine yanıt vermek için tutarlı eylemlerin önemini kabul eder.

72. Kayıp ve hasarın önlenmesi, en aza indirilmesi ve ele alınmasına yönelik yaklaşımların nasıl geliştirilebileceğinin anlaşılmasını geliştirmek için gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler, fonlar, teknik kurumlar, sivil toplum ve topluluklar arasındaki ortaklıkları güçlendirmeye karar verir.

73. İklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle bağlantılı kayıp ve hasarı önlemek, en aza indirmek ve ele almak için faaliyetlerin

finansmanına yönelik düzenlemeleri tartışmak üzere Taraflar, ilgili kuruluşlar ve paydaşlar arasında Uygulama Yardımcı Organının her yılının ilk oturum döneminde yer alması ve altmışıncı oturumunda (Haziran 2024) sona ermesi üzere Glasgow Diyalogu kurmaya karar verir.

74. Uygulama Yardımcı Organının, İklim Değişikliği Etkileriyle İlişkili Varşova Uluslararası Kayıp ve Zarar Mekanizmasının Yürütme Komitesi ile işbirliği içinde Glasgow Diyalogunu düzenlemesini talep eder.

VI. Uygulama

75. Paris Anlaşması'nın tam olarak uygulanmasıyla hızlı hareket etmeye gayret eder.

76. Küresel stok sayımının başlamasını memnuniyetle karşılar ve yukarıdaki fıkra 5 ışığında sürecin kapsamlı, kapsayıcı ve Paris Anlaşması'nın 14. Maddesi ve 19/CMA.1 kararı ile tutarlı olması yönündeki kararlılığını ifade eder.

77. Üst düzey destekleyicileri, Tarafsız paydaşların küresel stok sayımına etkin katılımını desteklemeye teşvik eder.

78. Katowice iklim paketini hatırlatır ve aşağıdaki konularda kararların alınması da dâhil olmak üzere Paris Anlaşması çalışma programının tamamlanmasını memnuniyetle karşılar. Bunlar;

(a) Paris Anlaşması'nın 4. maddesinin 10. fıkrasında atıfta bulunulan ulusal olarak belirlenmiş katkılar için ortak zaman çerçeveleri (karar -/CMA.3)¹³,

(b) Paris Anlaşması'nın 13. maddesinde atıfta bulunulan eylem ve destek için geliştirilmiş şeffaflık çerçevesine ilişkin metodolojik konular (karar -/CMA.3)¹⁴,

(c) Paris Anlaşması'nın 4. maddesinin 12. fıkrasında (karar -/CMA.3)¹⁵ atıfta bulunulan bir kamu sicilinin işletilmesi ve kullanılmasına ilişkin usuller ve prosedürler,

¹⁰ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın üçüncü oturumunda 7. gündem maddesi kapsamında önerilen "İklim Değişikliği Etkilerine İlişkin Uluslararası Kayıp ve Zarar Mekanizması Varşova Uluslararası Mekanizması" başlıklı karar taslağı.

¹¹ Bkz. yukarıdaki 10. dipnot.

¹² Bkz. yukarıdaki 10. dipnot.

¹³ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın üçüncü oturumunda gündem maddesi 3(b) altında önerilen "Paris Anlaşması'nın 4. maddesinin 10. fıkrasında atıfta bulunulan ulusal olarak belirlenmiş katkılar için ortak zaman dilimleri" başlıklı karar taslağı.

¹⁴ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansı'nın üçüncü oturumunda 7. gündem maddesi kapsamında önerilen "İklim Değişikliği Etkilerine İlişkin Uluslararası Kayıp ve Zarar Mekanizması Varşova Uluslararası Mekanizması" başlıklı karar taslağı.

(d) Paris Anlaşması'nın 7. maddesinin 12. fıkrasında [karar -/CMA.3]¹⁶ atıfta bulunulan bir kamu sicilinin işletilmesi ve kullanılmasına ilişkin usuller ve prosedürler,

(e) Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 2. fıkrasında atıfta bulunulan işbirlikçi yaklaşımlara ilişkin kılavuz [karar -/CMA.3]¹⁷,

(f) Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 4. fıkrası tarafından kurulan mekanizmaya ilişkin kurallar, usuller ve prosedürler [karar -/CMA.3]¹⁸,

(g) Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 8. fıkrasında atıfta bulunulan piyasa dışı yaklaşımlar çerçevesindeki çalışma programı [karar -/CMA.3]¹⁹.

79. Paris Anlaşması'nın 13. maddesi ve 18/CMA.1 sayılı kararda belirtilen zaman çizelgeleri uyarınca geliştirilmiş şeffaflık çerçevesi kapsamında zamanında raporlama sağlamak için Tarafları hızlı bir şekilde gerekli hazırlıkları yapmaya çağırır.

80. Gelişmekte olan ülkelerden Paris Anlaşması'nın 13. maddesi uyarınca geliştirilmiş şeffaflık çerçevesinin uygulanmasına yönelik desteğin zamanında, yeterli ve öngörülebilir bir şekilde artırılmasına yönelik çağırışı kabul eder.

81. Sekizinci ikmal sürecinin bir parçası olarak Küresel Çevre Tesisini iklim için tahsis edilen mali kaynakları artırmanın yollarını düşünmeye teşvik eden -/CP.26²⁰ kararını memnuniyetle karşılar. /CP.21 sayılı kararın 84. fıkrası uyarınca kurulan Şeffaflık için Kapasite Geliştirme Girişiminin, talepleri üzerine, gelişmiş şeffaflık çerçevesi için kurumsal ve teknik kapasitelerini geliştirmede gelişmekte olan Taraf ülkeleri desteklemeye devam edeceğini kabul eder.

82. Küresel Çevre Tesisinin, gelişmekte olan Taraf ülkelerce Şeffaflık için Kapasite Geliştirme Girişimi'ne erişimin iyileştirilmesini kolaylaştırmaya devam etmesini talep eden -/CMA.3²¹ kararını memnuniyetle karşılar. Küresel Çevre Tesisini, İklim Finansmanına Erişim Görev Gücü ve "COP26 İklim Eylemi Katalizörü" gibi bu çabaları geliştirmek için diğer kurumlar ve girişimlerle yakın çalışmaya teşvik eder.

83. -/CP.26²² sayılı kararın ekinde yer alan Uzmanlar Danışma Grubunun revize edilmiş görev tanımını dikkate alır.

84. Paris Anlaşması'nın 4. maddesi, 15. fıkrası uyarınca, müdahale önlemlerinin etkilerinden en çok etkilenen ekonomileri olan Tarafların, özellikle gelişmekte olan Taraf ülkelerin endişelerini dikkate alma gereğini kabul eder.

85. Ayrıca düşük sera gazı emisyonuna ve iklime dayanıklı kalkınmaya yönelik bir yol ile tutarlı finansal akışlar, teknolojinin konuşlandırılması ve transferi ile gelişmekte olan Taraf ülkelere destek sağlanması dâhil olmak üzere, sürdürülebilir kalkınmayı ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasını, insana yakışır iş ve kaliteli işlerin oluşturulmasını teşvik eden adil geçişlerin sağlanması ihtiyacını kabul eder.

¹⁵ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 6(a) altında önerilen "Paris Anlaşmasının 4. maddesinin 12. fıkrasında atıfta bulunulan bir kamu sicilinin işletilmesi ve kullanılmasına ilişkin usuller ve prosedürler" başlıklı karar taslağı.

¹⁶ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 6(a) altında önerilen "Paris Anlaşmasının 7. maddesinin 12. fıkrasında atıfta bulunulan bir kamu sicilinin işletilmesi ve kullanılmasına ilişkin usuller ve prosedürler" başlıklı karar taslağı.

¹⁷ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 12(a) altında önerilen "Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 2. fıkrasında atıfta bulunulan bir kamu sicilinin işletilmesi ve kullanılmasına ilişkin usuller ve prosedürler" başlıklı karar taslağı.

¹⁸ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 12(b) altında önerilen "Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 4. fıkrası ile kurulan mekanizmaya ilişkin kurallar, usuller ve prosedürler" başlıklı karar taslağı.

¹⁹ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 12(c) altında önerilen "Paris Anlaşması'nın 6. maddesinin 8. fıkrasında atıfta bulunulan piyasa dışı yaklaşımlar çerçevesinde çalışma programı" başlıklı karar taslağı.

²⁰ Taraflar Konferansının yirmialtıncı oturumunda gündem maddesi 8(d) altında önerilen "Taraflar Konferansına Küresel Çevre Tesis Raporu ve Küresel Çevre Tesis Kılavuzu" başlıklı karar taslağı.

²¹ Tarafların Paris Anlaşması'na uymasını sağlayan Taraflar Konferansının üçüncü oturumunda gündem maddesi 8(c) altında önerilen "Küresel Çevre Tesis Rehberi" başlıklı karar taslağı.

²² Taraflar Konferansının yirmi altıncı oturumunda gündem maddesi 5'te önerilen "Uzmanlar Danışma Grubunun revize edilmiş görev tanımları" başlıklı karar taslağı.

VII. İş birliği

86. Paris Anlaşması'nın hedeflerine yönelik uygulamadaki boşlukları kapatmanın acil ihtiyacına dikkat çeker ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini 2023'te dünya liderlerini 2030'a yönelik hedefi değerlendirmek üzere bir araya getirmeye davet eder.

87. Paris Anlaşması'nın hedeflerine doğru ilerlemeye katkıda bulunmak için toplumun tüm aktörleri, sektörler ve bölgeler arasında teknolojik ilerleme dâhil olmak üzere yenilikçi iklim eyleminde uluslararası iş birliğinin önemini kabul eder.

88. Sivil toplum, yerli halklar, yerel topluluklar, gençler, çocuklar, yerel ve bölgesel yönetimler ve diğer paydaşlar dâhil olmak üzere Tarafsız paydaşların Paris Anlaşması hedeflerine yönelik ilerlemeye katkıda bulunmadaki önemli rolünü de kabul eder.

89. Üst düzey destekleyicilerin isteklerini, liderliğini ve eylemlerini geliştirmek için Marakeş Küresel İklim Eylemi Ortaklığının geliştirilmesini ve hesap verebilirliği desteklemek ve gönüllü girişimlerin ilerlemesini izlemek için İklim Eylemi için Devlet Dışı Aktör Bölgesi platformundaki sekreterliğin çalışmaları memnuniyetle karşılar.

90. Ayrıca bölgesel iklim haftalarıyla ilgili üst düzey tebliği²⁴ memnuniyetle karşılar ve Tarafların ve Taraf olmayan paydaşların iklim değişikliğine bölgesel düzeyde güvenilir ve dayanıklı tepkilerini güçlendirebilecekleri bölgesel iklim haftalarının devamını teşvik eder.

91. Tarafları, insan hakları, cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi konusundaki yükümlülüklerini dikkate alarak, organize ederek ve bunlara riayet ederek İklimi Güçlendirme Eylemi konulu Glasgow çalışma programını hızla uygulamaya başlamaya ısrarla çağırır.

92. Ayrıca Tarafları ve paydaşları, Paris Anlaşması kapsamındakiler de dâhil olmak üzere, çok taraflı, ulusal ve yerel karar alma süreçlerinde gençlerin anlamlı katılımını ve temsilini sağlamaya ısrarla çağırır.

93. İklim değişikliği konusunda etkin eylemde yerli halkların ve yerel toplulukların kültür ve bilgilerinin önemli rolünü vurgular ve Tarafları, iklim eylemini tasarlama ve uygulamada yerli halkları ve yerel toplulukları aktif olarak dâhil etmeye ısrarla çağırır.

94. Dokuz sivil toplum kuruluşu seçmenleri de dâhil olmak üzere gözlemci kuruluşların bilgilerini paylaşmada oynadıkları önemli rolü ve Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için iddialı eylemlere ve bu amaçla Taraflarla iş birliğine yönelik çağrılarını kabul ettiğini ifade eder.

95. Tarafları, kadınların iklim eylemine tam, anlamlı ve eşit katılımını artırmaya ve isteği artırmak ve iklim hedeflerine ulaşmak için hayati önem taşıyan toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamayı ve uygulama araçlarını sağlamaya teşvik eder.

96. Bu kararda atıfta bulunulan sekreteryaya tarafından üstlenilecek faaliyetlerin tahmini bütçe sonuçlarını not eder.

97. Sekreteryanın bu kararda talep ettiği eylemlerin mali kaynakların mevcudiyetine bağlı olarak yapılmasını talep eder.

²⁴ <https://unfccc.int/regional-climate-weeks/rcw-2021-cop26-communique> adresinden temin edilebilir.

EKLER

Ek-1

02.11.2021

<https://ukcop26.org/glasgow-leaders-declaration-on-forests-and-land-use/>

Glasgow Liderlerinin Orman ve Arazi Kullanımı Bildirgesi

Biz, aşağıda belirtilen ülkelerin liderleri:

Antropojenik sera gazı emisyonları ve yutak alanları tarafından uzaklaştırılan miktar arasında bir dengenin sağlanmasına yardımcı olması, iklim değişikliğine uyum sağlanması ve diğer ekosistem hizmetlerini sürdürmesi için dünyanın sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasında her türden orman, biyolojik çeşitlilik ve sürdürülebilir arazi kullanımının birbirine bağlı ve kritik derecede önemli rolünü vurguluyoruz.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine ve Paris Anlaşması'na, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine, BM Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesine, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ve diğer ilgili girişimlere yönelik toplu ve bireysel taahhütlerimizi yeniden teyit ediyoruz.

Sürdürülebilir arazi kullanımı ve ormanların ve diğer karasal ekosistemlerin konservasyonu, korunması, sürdürülebilir yönetimi ve restorasyonu konusundaki taahhütlerimizi yeniden teyit ediyoruz.

Hem küresel hem de ulusal düzeyde arazi kullanımı, iklim, biyolojik çeşitlilik ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerimizi yerine getirmek için, altyapı geliştirme, ticaret, finans ve yatırım gibi birbiriyle bağlantılı sürdürülebilir üretim ve tüketim alanlarında dönüştürücü daha fazla eylem ve geçimleri için ormanlara bağımlı olan ve orman yönetiminde önemli bir role sahip olan küçük toprak sahipleri, Yerli Halklar ve yerel topluluklar için daha fazla destek gerektirdiğini biliyoruz.

Son yıllardaki güçlü ilerleme alanlarını ve eylemi hızlandırmak için önümüzde duran fırsatların altını çiziyoruz.

Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınmayı sağlarken ve kapsayıcı bir kırsal dönüşümü teşvik ederken, 2030 yılına kadar orman kaybını ve arazi bozulmasını durdurmak ve tersine çevirmek için kolektif bir çalışma yürütmeyi taahhüt ediyoruz.

Aşağıdaki amaçlar için ortak çabalarımızı güçlendireceğiz:

- Ormanları ve diğer karasal ekosistemleri korumak ve restorasyonlarını hızlandırmak.
- Sürdürülebilir kalkınmayı ve sürdürülebilir emtia üretimini ve tüketimini teşvik eden, ülkelerin karşılıklı yararına çalışan ve ormansızlaşmaya ve arazi bozulmasına sebebiyet vermeyen uluslararası ve yerel ticaret ve kalkınma politikalarını kolaylaştırmak.
- Toplulukları güçlendirmek, kârlı, sürdürülebilir tarımın geliştirilmesi ve ormanların çoklu değerlerinin tanınması da dahil olmak üzere kırılganlığı azaltmak, dayanıklılık inşa etmek ve kırsal geçim kaynaklarını geliştirmek, bununla birlikte Yerli Halkların yanı sıra yerel toplulukların haklarını ilgili ulusal mevzuata ve uluslararası araçlara uygun olarak kabul etmek.
- Sürdürülebilir tarımı ve gıda güvenliğini teşvik eden ve çevreye fayda sağlayan tarım politikalarını ve programlarını uygulamak ve gerekirse yeniden tasarlamak.
- Sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir orman yönetimi, orman koruma ve restorasyonu ve Yerli Halklar ve yerel topluluklar için destek sağlamak için uluslararası finansal taahhütleri yeniden teyit etmek ve çok çeşitli kamu ve özel kaynaklardan gelen finansmanı ve yatırımı önemli ölçüde artırırken, etkinliğini ve erişilebilirliğini de artırmak.
- Orman kaybını ve bozulmasını tersine çevirmek için finansal akışların uluslararası hedeflerle uyumunu kolaylaştırırken, dayanıklı ve orman, sürdürülebilir arazi kullanımı, biyolojik çeşitlilik ve iklim hedeflerini geliştiren bir ekonomiye geçişi hızlandırmak için sağlam politika ve sistemlerin mevcut olmasını sağlamak.

Tüm liderleri sürdürülebilir bir arazi kullanımı geçişinde güçlerini birleştirmeye çağırıyoruz. Bu, bilimin gösterdiğine dikkat çekerek, iklim değişikliğinin etkilerine karşı kırılganlığı azaltmak ve küresel ortalama sıcaklıktaki artışı 2°C'nin oldukça altında tutmak ve bunu 1.5°C ile sınırlamaya yönelik çabaları sürdürmek de dahil olmak üzere Paris Anlaşması hedeflerine ulaşmak için çok önemlidir. 1.5°C'yi topluca ulaşılabilecek düzeyde tutacaksa, çabalarımızı daha da hızlandırmamız gerekiyor. Birlikte iklim değişikliğiyle mücadelede, esnek ve kapsayıcı büyüme sağlamada ve orman kaybını ve arazi bozulmasını durdurup tersine çevirmede başarılı olabiliriz.

Ek-2 İmzacı Ülkeler Listesi

1. Arnavutluk	23. Kolombiya
2. Andora	24. Kosta Rika
3. Angola	25. Fildişi Sahili
4. Arjantin	26. Hırvatistan
5. Ermenistan	27. Kıbrıs
6. Avustralya	28. Çek Cumhuriyeti
7. Avusturya	29. Danimarka
8. Belçika	30. Dominik Cumhuriyeti
9. Belize	31. Kongo Demokratik Cumhuriyeti
10. Butan	32. Ekvador
11. Bosna Hersek	33. Estonya
12. Botsvana	34. Esvatini
13. Brezilya	35. Avrupa Birliği adına Avrupa Komisyonu
14. Brunei Sultanlığı	36. Fiji
15. Bulgaristan	37. Finlandiya
16. Burkina Faso	38. Fransa
17. Kamerun	39. Gabon
18. Kanada	40. Gürcistan
19. Orta Afrika Cumhuriyeti	41. Almanya
20. Çad	42. Gana
21. Şili	43. Yunanistan
22. Çin	44. Grenada

45. Guatemala	80. Nijer
46. Gine Bissau	81. Nijerya
47. Guyana	82. Kuzey Makedonya
48. Honduras	83. Norveç
49. Macaristan	84. Pakistan
50. İzlanda	85. Panama
51. Endonezya	86. Papua Yeni Gine
52. İrlanda	87. Peru
53. İsrail	88. Filipinler
54. İtalya	89. Polonya
55. Japonya	90. Portekiz
56. Kazakistan	91. Kongo Cumhuriyeti
57. Kenya	92. Romanya
58. Kırgızistan	93. Rusya
59. Letonya	94. Saint Lucia
60. Lübnan	95. Saint Vincent ve Grenadinler
61. Liberya	96. Samoa
62. Lihtenştayn	97. San Marino
63. Litvanya	98. Sao Tome ve Principe
64. Lüksemburg	99. Senegal
65. Madagaskar	100. Seyşeller
66. Malawi	101. Sierra Leone
67. Mali	102. Slovakya
68. Malta	103. Slovenya
69. Mauritius	104. Somali
70. Meksika	105. Güney Kore
71. Moldova	106. İspanya
72. Monako	107. Sri Lanka
73. Moğolistan	108. Surinam
74. Karadağ	109. İsveç
75. Fas	110. İsviçre
76. Mozambik	111. Suriye
77. Nepal	112. Tanzanya
78. Hollanda	113. Togo
79. Yeni Zelanda	114. Tonga

115. Türkiye
116. Ukrayna
117. Birleşik Arap Emirlikleri
118. Birleşik Krallık
119. Amerika Birleşik Devletleri
120. Uruguay
121. Vanuatu
122. Vietnam
123. Zambiya
124. Zimbabve

